

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни „ДЕРЖАВНЕ (КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”
для студентів спеціальності 081 «Право»

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль 1. Загальна частина державного (конституційного) права зарубіжних країн

Тема 1. Поняття, предмет, система та джерела державного (конституційного) права зарубіжних країн

Питання для самостійного опрацювання

1. Порівняльне конституційне право.
2. Порівняльне правознавство.
3. Конституційно-правові відносини. Структура конституційно-правових відносин: суб'єкти, об'єкти та зміст. Підстави виникнення, змін і припинення конституційно-правових відносин, їх види.
4. Конституційно-правові норми. Класифікація конституційно-правових норм (за змістом, за характером припису, за формою припису, територією дії, за джерелами).

Глосарій основних термінів та понять (далі Глосарій): державне (конституційне) право зарубіжних країн, предмет державного (конституційного) права зарубіжних країн, метод державного (конституційного) права зарубіжних країн, джерела державного (конституційного) права зарубіжних країн, органічні закони, принципи державного (конституційного) права зарубіжних країн, інститути державного (конституційного) права зарубіжних країн, судовий прецедент.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання:
 - 1.1. Дайте визначення поняття «державне (конституційне) право зарубіжних країн».
 - 1.2. Як співвідносяться поняття «державне право зарубіжних країн», та «конституційне право зарубіжних країн»?
 - 1.3. Назвіть та розкрийте сутність джерел державного (конституційного) права зарубіжних країн.
 - 1.4. Які існують методи державного (конституційного) права зарубіжних країн?
 - 1.5. Поясніть поняття «судовий прецедент».
 - 1.6. Які існують види законів державного (конституційного) права зарубіжних країн?
 - 1.7. Розкрийте сутність поняття «інститути державного (конституційного) права зарубіжних країн».
 - 1.8. Проаналізуйте принципи державного (конституційного) права зарубіжних країн.
 - 1.9. Назвіть предмет державного (конституційного) права зарубіжних країн.
 - 1.10. Розкрийте роль договорів у державному (конституційному) праві зарубіжних країн.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Виконати завдання:
 - 3.1. Використовуючи навчальну та спеціальну літературу, визначте та класифікуйте джерела державного (конституційного) права зарубіжних країн і відобразіть це у вигляді схеми.
 - 3.2. Використовуючи взаємозв'язки між навчальними дисциплінами, зокрема між державним (конституційним) правом зарубіжних країн та історією держави та права зарубіжних країн, підготувати історичну довідку про становлення державного права як галузі права у зарубіжних країнах.
 - 3.3. Розробити структурно-логічну схему «Взаємозв'язок державного (конституційного) права зарубіжних країн з іншими галузями права».

4. Розв'язати тести:

1. Змістом якої із юридичних дисциплін є сукупність знань щодо систематизації та інтерпретації конституційно-правових норм, інститутів та практики їх реалізації в даній країні:

- а) конституційного права конкретної держави;
- б) загальної теорії конституційного права;
- в) історії конституційного права;
- г) конституційного права зарубіжних держав.

2. Державне (конституційне) право зарубіжних держав – це:

- а) галузь права;
- б) галузь права та навчальна дисципліна;
- в) галузь законодавства;
- г) усі відповіді є вірними.

3. Якому поняттю відповідає сформульоване відомим французьким вченим Андре Оріу визначення: «... це право, що організує під знаком держави-нації мирне співіснування влади і свободи»:

- а) науці державного права;
- б) галузі конституційного права;
- в) конституційному праву зарубіжних країн;
- г) порівняльному конституційному праву.

4. Вкажіть варіанти відповідей, що не є джерелами галузі конституційного права в зарубіжних державах:

- а) конституційні угоди;
- б) судові прецеденти;
- в) внутрішньодержавні публічно-правові договори;
- г) концепція розподілу влади.

5. Джерелами державного (конституційного) права зарубіжних країн є:

- а) конституція;
- б) шаріат;
- в) органічний закон;
- г) усі відповіді є вірними.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

* * *

Тема 2. Конституції зарубіжних держав

Питання для самостійного опрацювання

1. Юридичні властивості конституції: конституція як основний, установчий, стабільний закон.
2. Роль конституції в зарубіжних країнах.
3. Конституція і конституціоналізм, конституційний лад та конституційний ідеал.
4. Правова охорона конституції.
5. Тлумачення конституції.
6. Об'єкти конституційного контролю.
7. Види конституційного контролю.
8. Моделі конституційного контролю в зарубіжних державах.

Глосарій: конституція, кодифікована конституція, некодифікована конституція, писана конституція, неписана конституція, преамбула конституції, основна частина конституції, заключні та перехідні положення конституції, додаткові положення конституції, окроювання, конституційний контроль, конституціоналізм, конституційний лад.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. В чому полягає юридична сутність конституції?
 - 1.2. Дайте визначення поняття «конституція».
 - 1.3. В чому полягає соціально-політична сутність конституції?
 - 1.4. Що складає структуру конституції?
 - 1.5. Перелічіть функції конституції.
 - 1.6. Назвіть та проаналізуйте основні етапи розвитку терміну «конституція».
 - 1.7. Де і коли була прийнята найстаріша діюча конституція світу?
 - 1.8. Що таке «конституції людини»? Назвіть приклади.
 - 1.9. В яких значеннях використовувався термін «конституція» у різні часи?
 - 1.10. Де і коли була прийнята найстаріша діюча писана конституція світу?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Розробити структурно-логічну схему на тему «Види конституцій» або «Підготовка, прийняття, зміна і скасування конституцій».
 4. Розв'язати тести:
 1. Перше визначення поняття конституції, серед нижчеперелічених авторів, було сформульоване:
 - а) Генрі Сент-Джоном віконтом Болінгброком у 1733 р.;
 - б) Уільямом Блекстоном у 1765 р.;
 - в) Фердинантом Лассалем у 1882 р.;
 - г) Карлом Шмідтом у 1927 р.
 2. За формою зовнішнього виразу виділяють такі види конституцій:
 - а) октройовані;
 - б) неписані;
 - в) гнучкі;
 - г) жорсткі.
 3. За формою зовнішнього виразу виділяють такі види конституцій:
 - а) установчі;
 - б) октройовані;
 - в) писані;
 - г) демократичні.
 4. Конституція, що існує у вигляді кількох писаних актів, має назву:
 - а) складної;
 - б) складеної;
 - в) кодифікованої;
 - г) некодифікованої.
 5. Вкажіть перші писані конституції у зарубіжних державах:
 - а) Конституції США, Польщі, Франції;
 - б) Конституції США, Німеччини, Франції;
 - в) Конституції Іспанії, Польщі, Росії;
 - г) Конституції Франції, Польщі, Росії.
- Джерела і література:** [7], [8], [9], [10], [48], [50], [51], [52], [71].

Тема 3. Конституційні засади суспільного ладу зарубіжних країн

Питання для самостійного опрацювання

1. Структура суспільного ладу.
2. Конституційно-правові інституції, які закладають засади економічної системи.
3. Поняття та форми власності.
4. Суб'єкти публічної власності.
5. Фінансова система.
6. Форми державно-правового регулювання міжнаціональних відносин.
7. Соціальна політика.
8. Соціальне забезпечення.
9. Соціальне страхування. Соціальна допомога. Освіта. Наука і культура. Релігія. Взаємодія церкви і державного (конституційного) права.

Глосарій: суспільний лад, структура суспільного ладу, економічна система суспільства в зарубіжних країнах, соціальна система суспільства в зарубіжних країнах, духовно-культурна система суспільства в зарубіжних країнах, політична система суспільства в зарубіжних країнах, власність, духовно-культурні відносини у суспільстві.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «суспільний лад».
 - 1.2. З яких підсистем складається суспільний лад?
 - 1.3. Назвіть основні інституції, що складають економічну систему суспільства в зарубіжних державах.
 - 1.4. Охарактеризуйте особливості соціальної системи суспільства в зарубіжних державах.
 - 1.5. Охарактеризуйте особливості духовно-культурної системи суспільства в зарубіжних державах
 - 1.6. Дайте визначення поняття «власність».
 - 1.7. Вкажіть, які існують види власності в зарубіжних державах?
 - 1.8. Охарактеризуйте особливості політичної системи суспільства в зарубіжних державах.
 - 1.9. Дайте визначення терміну «соціальне забезпечення».
 - 1.10. Порівняйте види власності в зарубіжних країнах.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему на тему «Взаємодія церкви і державного (конституційного) права в зарубіжних країнах».
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи тексти конституцій зарубіжних країн, підготувати по два приклади (статті або їх витяги) конституційного закріплення основ суспільного ладу в економічній, соціальній, духовно-культурній сферах.
5. Розв'язати тести:
 1. Система суспільних відносин, які охороняються державою і правом та знаходяться під їх політичним впливом:
 - а) фінансова система;
 - б) соціальне забезпечення;

- в) соціальна система;
- г) суспільний лад.
- 2. Форма відносин між людьми з приводу присвоєння цінностей:
 - а) корпоративні права;
 - б) власність;
 - в) основні фонди;
 - г) активи.
- 3. Конституційно-правовими інституціями, що складають засади економічної системи в зарубіжних країнах є:
 - а) власність;
 - б) релігія;
 - в) освіта;
 - г) фінансова система.
- 4. У зарубіжних країнах власність поділяється на:
 - а) державну;
 - б) колективну;
 - в) публічну;
 - г) приватну.
- 5. Соціальний фактор, що об'єднує людей – це:
 - а) релігія;
 - б) освіта;
 - в) політична влада;
 - г) церква.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 4. Основи конституційно-правового статусу людини і громадянина в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Філіація.
2. Натуралізація.
3. Оптація та трансфер.
4. Поновлення громадянства.
5. Спрощені процедури набуття громадянства.
6. Експатріація, денационалізація, денатуралізація.
7. Втрата громадянства.
8. «Громадянство» і «національність» в зарубіжних державах.
9. Апатризм.

Глосарій: громадянство, підданство, філіація, натуралізація, оптація, трансфер, експатріація, денационалізація, денатуралізація, національність, біпатризм, апатризм, репатріант.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «правовий статус особи».
 - 1.2. Перелічіть складові елементи правового статусу особи.
 - 1.3. Поясніть значення терміну «підданство».
 - 1.4. Якими способами набувається громадянство?
 - 1.5. Які умови припинення громадянства?

- 1.6. Що таке багатогромадянство?
- 1.7. Чим відрізняється «право крові» від «права ґрунту»?
- 1.8. Назвіть джерела правового регулювання прав людини та громадянина.
- 1.9. Поясніть значення терміну «омбудсмен».
- 1.10. Чим відрізняється правовий статус апартридів від правового статусу біженців.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи тексти конституцій зарубіжних країн, визначте способи закріплення прав та свобод людини та громадянина. Наведіть 4 приклади.
 - 4.2. Розробити структурно-логічну схему на тему «Еволюція інституту прав і свобод людини та громадянина» або «Гарантії прав і свобод людини та громадянина».
5. Розв'язати тести:
 1. Правовий зв'язок якого характеру передбачено щодо особи нормою ст. 11 Конституції Федеративної республіки Німеччина 1949 р.: „Усі німці користуються свободою пересування на всій території федерації:
 - а) приналежність осіб до певної етнічної групи;
 - б) приналежність осіб до національної меншини;
 - в) громадянство;
 - г) підданство.
 2. Вкажіть способи набуття громадянства у зарубіжних державах:
 - а) оптація;
 - б) денаціоналізація;
 - в) націоналізація;
 - г) репатріація.
 3. Вкажіть способи набуття громадянства у зарубіжних державах:
 - а) знання мови;
 - б) натуралізація;
 - в) денаціоналізація;
 - г) репатріація.
 4. Принцип права крові при філіації осіб у зарубіжних державах означає, що громадянином даної держави стає дитина:
 - а) народжена на території цієї держави
 - б) народжена лише на території цієї держави, якщо її батьки є громадянами цієї держави
 - в) батьки якої є громадянами цієї держави, незалежно від місця її народження
 - г) незалежно від місця її народження.
 5. Принцип права ґрунту при філіації осіб у зарубіжних державах означає, що громадянином даної держави стає дитина:
 - а) народжена на території цієї держави в тому разі, якщо її батьки є громадянами цієї держави
 - б) народжена на території цієї держави, незалежно від громадянства її батьків
 - в) батьки якої є громадянами цієї держави, незалежно від місця її народження
 - г) незалежно від місця її народження.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

* * *

Тема 5. Держава як категорія державного (конституційного) права зарубіжних країн

Питання для самостійного опрацювання

1. Державний суверенітет і розподіл влад.
2. Чинники, що зумовлюють багатоманітність форм держави в зарубіжних державах.
3. Співвідношення державного і політичного режимів.

Глосарій: держава, форма держави, форма правління, монархія, абсолютна монархія, престолоспадкування, конституційна монархія, республіка, президентська республіка, суперпрезидентська республіка, парламентська республіка, форма державного устрою, унітарна держава, федерація, конфедерація, державний режим.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення терміну «форма держави».
 - 1.2. Перелічіть складові елементи форми держави.
 - 1.3. Чим відрізняється монархія від республіки.
 - 1.4. Назвіть та охарактеризуйте види монархій.
 - 1.5. Назвіть та охарактеризуйте види республік.
 - 1.6. Чим відрізняється президентська республіка від суперпрезидентської республіки?
 - 1.7. Назвіть види змішаних республік.
 - 1.8. Дайте визначення терміну «територіальна автономія».
 - 1.9. Чим відрізняється унітарна держава від федеративної держави?
 - 1.10. Охарактеризуйте та наведіть приклади конфедерації.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Виконати завдання:
 - 3.1. Використовуючи тексти (або витяги) з конституцій Латвії, Російської федерації, Канади, Бразилії, визначте форми політико-територіального устрою цих держав.
 - 3.2. Заповнити таблицю:

Таблиця 1

Форми держави деяких країн світу

№	Назва країни	Форма державного правління	Форма державного устрою	Форма державного режиму
1.	Австралія			
2.	Австрія			
3.	Бахрейн			
4.	Бельгія			
5.	Ватикан			
6.	Великобританія			
7.	Єгипет			
8.	Йорданія			
9.	Іспанія			
10.	Італія			
11.	КНР			
12.	Німеччина			
13.	Саудівська Аравія			

14.	США			
15.	Таїланд			
16.	Хорватія			
17.	Швейцарія			
18.	Японія			

4. Розв'язати тести:

1. Вкажіть види сучасної монархічної форми правління у зарубіжних державах:

- а) парламентська монархія;
- б) дуалістична монархія;
- в) виборна монархія;
- г) усі відповіді є вірними.

2. Вкажіть ознаки президентської республіки як сучасної форми правління:

- а) парламентський або позапарламентський спосіб обрання президента;
- б) парламентський спосіб формування уряду;
- в) поєднання у президента функцій глави держави і глави виконавчої влади;
- г) наявність у президента права дострокового припинення повноважень парламенту нижньої палати.

3. Вкажіть ознаки президентської республіки як сучасної форми правління:

- а) обрання президента виключно шляхом прямих виборів;
- б) президент безпосередньо очолює систему виконавчої влади;
- в) президент формально не очолює систему виконавчої влади, але фактично керує нею;
- г) президент має право дострокового припинення повноважень парламенту нижньої палати.

4. Вкажіть ознаки президентської республіки як сучасної форми правління:

- а) залежність складу уряду від результатів парламентських виборів;
- б) обрання президента парламентським способом;
- в) наявність інституту парламентської відповідальності уряду;
- г) виконання президентом як функцій глави держави, так і функцій глави виконавчої влади.

5. Вкажіть різновид республіканської форми правління, при якому глава держави отримує владу нелегітимним шляхом та концентрує у своїх руках широкі повноваження, які здійснює при мінімальному контролі парламенту:

- а) парламентська республіка;
- б) президентська республіка;
- в) суперпрезидентська республіка;
- г) тоталітарний режим.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48], [71].

* * *

Тема 6. Конституційно-правовий статус політичних партій та інших громадських об'єднань в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Регламентация правового статусу і порядку діяльності партії.
2. Інституціоналізація політичних партій.
3. Фінансування політичних партій.

4. Вищий та центральні керівні органи політичної партії.
5. Апарат політичної партії.
6. Місцеві партійні органи.
7. Чинники, що зумовлюють вплив релігійних громад і церкви на політичне життя.

Глосарій: політичних партій, інституціоналізація політичних партій, політична програма, соціальна база, партійний електорат, статут політичної партії, апарат політичної партії, місцеві партійні органи, партійні системи, багатопартійні системи, двопартійні системи, однопартійні системи, громадські об'єднання, спілки підприємців, профспілки, спілки споживачів, лобістські групи, групи тиску, релігійна громада, церква.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «політична партія».
 - 1.2. Назвіть та охарактеризуйте види політичних партій.
 - 1.3. Коли і де вперше виникли політичні партії?
 - 1.4. Чим відрізняються терміни «інституціоналізація» та «конституціоналізація».
 - 1.5. Охарактеризуйте процес створення політичних партій.
 - 1.6. Чим відрізняються багатопартійні та двопартійні системи?
 - 1.7. Назвіть види багатопартійних систем.
 - 1.8. Які особливості фінансування політичних партій в зарубіжних країнах?
 - 1.9. Що таке партійний електорат?
 - 1.10. В яких країнах існують однопартійні системи?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Розкрити зміст поняття «інституціоналізація» політичних партій. Використовуючи Конституцію Федеративної республіки Німеччина (від 23.05.1949 р.), наведіть конкретний приклад інституціалізації політичних партій у Німеччині.
 - 4.2. Розробити схему «Класифікація політичних партій» або «Історичний розвиток політичних партій».
5. Розв'язати тести:
 1. Політична партія – це:
 - а) самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку;
 - б) договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління;
 - в) добровільна, стійка самоуправляюча організація громадян, створена на основі спільності політичних переконань, головним завданням якої є прихід до влади або чинення на неї тиску з метою реалізації своїх програмних настанов;
 - г) господарське товариство, яке має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за

зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій.

2. До ознак політичної партії належить:

- а) фіксоване членство;
- б) отримання прибутку;
- в) вільний найм працівників;
- г) некомерційна організація, яка не ставить за мету отримання прибутку.

3. Залежно від змісту політологічної характеристики розрізняють такі види партій:

- а) фіксоване членство;
- б) отримання прибутку;
- в) вільний найм працівників;
- г) некомерційна організація, яка не ставить за мету отримання прибутку.

4. Регламентация порядку управління партій, встановлення загальних вимог щодо їх діяльності, програм, внутрішньої структури та членства, порядок фінансування:

- а) інстиціоналізація;
- б) натуралізація;
- в) оптація;
- г) окроювання.

5. Спеціальний документ, який встановлює порядок вступу й виходу із партії, її організаційну структуру та норми внутрішньопартійного життя:

- а) акт;
- б) політична програма;
- в) засновницький договір;
- г) статут.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 7. Конституційні форми безпосередньої демократії в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Народна ініціатива. Народне вето.
2. Загальні і часткові вибори. Загальнонаціональні, регіональні та місцеві вибори. Прямі та непрямі вибори. Опосередковані та багатоступеневі вибори. Дійсні та недійсні вибори.
3. Призначення виборів. Способи конституційно-правового регулювання визначення дати виборів.
4. Створення виборчих округів та виборчих дільниць. Формування виборчих органів. види виборчих органів у зарубіжних державах. Повноваження виборчих органів. Призначення виборів, створення виборчих округів (дільниць) та органів з проведення виборів.
5. Реєстрація кандидатів на виборні посади. Складання списків виборців. Реєстрація виборців (обов'язкова та добровільна).
6. Висування кандидатів у депутати. Висування кандидатів політичними партіями. «Первинні вибори» («праймеріз») у США. Висування кандидатів виборцями. Передвиборна кампанія, її фінансування.
7. Голосування виборців. Визначення результатів виборів.

Глосарій: абсентеїзм, пряма демократія, референдум, народне вето, вибори, виборча система, мажоритарна виборча система, пропорційна виборча система, змішана виборча система, виборчий процес, «Первинні вибори» («праймеріз») у США, передвиборна кампанія.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Які існують форми народовладдя в зарубіжних країнах?
 - 1.2. Що таке референдум?
 - 1.3. Як співвідносяться поняття «плебісцит» та «референдум» ?
 - 1.4. Назвіть види референдумів.
 - 1.5. Що таке абсентеїзм?
 - 1.6. Які існують види виборчих систем?
 - 1.7. Назвіть та охарактеризуйте види мажоритарних виборчих систем?
 - 1.8. Дайте визначення та назвіть види виборів у зарубіжних державах?
 - 1.9. Які особливості виборчого процесу у зарубіжних країнах?
 - 1.10. Що таке передвиборна кампанія і які її джерела фінансування?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Виконати завдання:
 - 3.1. Зробити юридичний аналіз ситуації:
Сім'я Сіверсів прийшла до виборчої дільниці, щоб проголосувати за кандидата у президенти США М. Обаму, але їм не дозволили голосувати, мотивуючи це тим, що вони негри, нащадки колишніх рабів. Чи мали право відмовити у голосуванні сім'ї Сіверсів на цих підставах?
4. Розв'язати тести:
 1. Сукупність осіб, що мають виборчі права та взяли участь у голосуванні, це:
 - а) електорат;
 - б) потенційний виборчий корпус;
 - в) юридичний виборчий корпус;
 - г) реальний виборчий корпус;
 - д) плюральний вотум.
 2. Абсентеїзм виборців – це:
 - а) обов'язок виборців зареєструватися;
 - б) обов'язкове голосування;
 - в) масове ухиляння виборців від участі у виборах;
 - г) велика кількість недійсних бюлетенів;
 - д) заклик до бойкоту виборів.
 3. Питання, що виносяться на референдум, або сукупність пропонованих варіантів, – це:
 - а) ініціатива референдуму;
 - б) формула референдуму;
 - в) зміст референдуму;
 - г) результати референдуму;
 - д) предмет референдуму.
 4. Заборона одночасно посідати виборну або іншу державну посаду називається:
 - а) невивірність;
 - б) посадова несумісність;
 - в) реєстрація виборців;
 - г) списки виборців;

д) формула референдуму.

5. Сукупність юридичних норм, що регулюють порядок проведення виборів і правила визначення їхніх результатів, – це:

- а) виборче право в об'єктивному смислі;
- б) виборче право в суб'єктивному смислі;
- в) виборча система;
- г) партійна система;
- д) електорат.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

* * *

Тема 8. Законодавча влада в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Народний суверенітет і народне представництво.
2. Керівні органи палат. Одноосібні і колегіальні органи. Способи формування керівних органів.
3. Парламентські комітети і комісії, порядок їх формування і функціонування.
4. Партійні фракції палат. Інші органи палат і парламенту.
5. Законодавчий процес у парламентах зарубіжних країн, його стадії. Обговорення законопроекту в парламенті. Читання законопроекту. Прийняття законопроекту палатою. Подолання розбіжностей між палатами. Опублікування і введення в дію законів парламентів у зарубіжних країнах.

Глосарій: парламент, парламентаризм, народний суверенітет, народне представництво, лобістські групи, монокамерний парламент, бікамерний парламент.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення терміну «парламент».
 - 1.2. Поясніть значення терміну «парламентаризму».
 - 1.3. Які існують види парламентів відповідно до структури?
 - 1.4. Який термін повноважень однопалатного парламенту?
 - 1.5. Що входить до компетенції парламенту?
 - 1.6. Кому належить право законодавчої ініціативи у федеративних країнах?
 - 1.7. Які бувають форми відповідальності уряду?
 - 1.8. Які відмінності між верхньою та нижньою палатами парламенту?
 - 1.9. Поясніть значення терміну «лобістські групи»?
 - 1.10. Які відмінності між монокамерними та бікамерними парламентами?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Зробити юридичний аналіз ситуації:
 1. Громадянин Болгарії Павло Стоянов 1972 року народження був висунутий кандидатом в народні представники Народних Зборів республіки Болгарія на виборах 1992 року. Він має вищу економічну освіту, очолює провідну фірму, але протягом 1991 р. був притягнутий до адміністративної відповідальності (у вигляді штрафу) за незаконну діяльність цієї фірми. Чи має можливість Павло Стоянов бути обраним народним представником ?

2. Містеру Дж.Сміту, громадянину США, виповнилося 30 років. З них 10 років він проживав на території штату Огайо, але на вибори у верхню палату Конгресу свою кандидатуру він висунув у штаті Масачусетс. Чи може бути містер Дж.Сміт сенатором від штату Масачусетс?

3. Розробити логічно-структурну схему «Види парламентів у зарубіжних країнах».

5. Розв'язати тести:

1. Вкажіть відповідь, що відповідає вказаному визначенню: „вищий загальнонаціональний представницький орган держави, що є носієм верховної законодавчої влади:

- а) глава держави;
- б) парламент;
- в) уряд;
- г) законодавчий орган суб'єкта федерації.

2.3 якою концепцією пов'язане формування сучасного інституту парламенту:

- а) верховенства права;
- б) представницького правління;
- в) позитивізму;
- г) суспільного договору.

3. Охарактеризуйте місце парламенту у системі розподілу влади президентських республік:

- а) парламент і уряд на чолі з президентом формально незалежні один від одного;
- б) без парламентської довіри уряд працювати не може;
- в) парламент здійснює контроль за діяльністю виконавчої влади та глави держави через фінансові та контрольні повноваження;
- г) парламент може виразити недовіру до уряду, що має наслідком відставку уряду.

4. Яка структура парламентів відома світовій практиці:

- а) однопалатна;
- б) двопалатна;
- в) трьохпалатна;
- г) усі відповіді є вірними.

5. Вкажіть способи формування однопалатних парламентів:

- а) прямі вибори;
- б) багатоступеневі вибори;
- в) призначення частини складу парламенту главою держави;
- г) усі відповіді є вірними.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48], [57].

Тема 9. Конституційно-правовий статус глави держави в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Місце глави держави в системі поділу влади.
2. Повноваження з верховного представництва. Повноваження в сфері зовнішньої політики. Повноваження, пов'язані з реалізацією законодавчої влади. Повноваження, пов'язані з реалізацією виконавчої влади. Повноваження у сфері оборони і безпеки. Повноваження у сфері судової влади. Надзвичайні повноваження глави держави.
3. Апарат глави держави.

Глосарій: представник британського монарха у державах – британських домініонах, президент, монарх, регент, імпічмент, консигнатура, система престолоспадкування, узурпатор, генерал-губернатор.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «глава держави».
 - 1.2. Назвіть способи, за допомогою яких монарх обіймає престол.
 - 1.3. Які існують системи престолонаслідування?
 - 1.4. Хто такий «генерал-губернатор»?
 - 1.5. Назвіть групи повноважень глави держави.
 - 1.6. Що таке регенство?
 - 1.7. Хто входить до апарату глави держави?
 - 1.8. Що таке «консигнатура»?
 - 1.9. Поясніть значення терміну «імпічмент».
 - 1.10. Що таке «узурпація влади»?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Здійснити юридичний аналіз ситуації:
 1. Президенту Республіки Угорщина була зроблена складна операція на серці. Це призвело до тимчасового невиконання ним своїх обов'язків протягом 75 днів, але після цього терміну він був змушений залишатися в лікарні ще на 3 тижні. Як у цьому випадку, згідно з Конституцією Угорщини повинні розвиватися подальші події?
 2. На загальних державних виборах 1989 р. кандидатом на пост президента Італії виступав Луїджі Плачідо 1950 р. народження, голова автомобільного концерну. Чи може він бути обраним президентом країни? Дайте конституційно-правову оцінку цієї ситуації.
5. Розв'язати тести:
 1. Вкажіть конституційно-правовий інститут, якому відповідає наступне визначення: „вищий орган державної влади вища посадова особа, що формально займає вище місце в ієрархії державних інститутів і здійснює верховне представництво країни у внутріполітичному житті та у відносинах з іншими державами:
 - а) парламент;
 - б) уряд;
 - в) глава держави;
 - г) представницький орган.
 2. Охарактеризуйте місце глави держави у системі розподілу державної влади: глава держави може:
 - а) бути невідомою складовою законодавчої гілки влади;
 - б) носієм виконавчої влади;
 - в) бути виведеним поза гілки державної влади;
 - г) усі відповіді вірні.
 3. Вкажіть країни, у яких глава держави є невідомою складовою законодавчої гілки влади:
 - а) Сполучені Штати Америки;
 - б) ФРН;

в) Великобританія;

г) Росія.

4. Вкажіть країни, у яких глава держави є одноособовим носієм виконавчої влади:

а) Сполучені Штати Америки;

б) Великобританія;

в) Польща;

г) Росія.

5. Вкажіть країни, у яких глава держави зосереджує у своїх руках законодавчу, виконавчу і судову владу:

а) Сполучені Штати Америки;

б) Великобританія;

в) Саудівська Аравія;

г) Польща.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

* * *

Тема 10. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Партиїні уряди – однопартійні та багатопартійні (коаліційні). Безпартійні уряди.
2. Види урядів залежно від стосунків уряду з парламентом – уряд більшості та уряд меншості.
3. Повноваження в сфері політичного керівництва. Повноваження в сфері управління. Повноваження уряду в законодавчій сфері. Зовнішньополітичні повноваження уряду.

Глосарій: уряд, коаліція, партійні уряди, безпартійні уряди, президія (бюро) уряду, державний секретар, державний міністр, статус секретар, парламентські секретарі, міністри, міністерств, відомства, "уряд національної єдності".

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що представляє собою виконавча діяльність органів влади?
 - 1.2. Поясніть значення терміну «уряд».
 - 1.3. Охарактеризуйте види урядів за партійним складом.
 - 1.4. Хто такий «державний секретар»?
 - 1.5. Розкрийте поняття «коаліція»?
 - 1.6. Назвіть повноваження уряду?
 - 1.7. Назвіть порядок формування уряду у зарубіжних країнах.
 - 1.8. Які існують підстави припинення повноважень уряду?
 - 1.9. Розкрийте поняття "уряд національної єдності".
 - 1.10. Розкрийте порядок притягнення до відповідальності уряду та його членів у зарубіжних країнах?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Виконати завдання:
 - 3.1. Здійснити юридичний аналіз ситуації:
 1. Віце-президент США заміняв Президента на його посту один рік і 11 місяців. Після цього він був обраний Президентом США. Після закінчення терміну

президентства він знову висунув свою кандидатуру на пост Президента США. Це було оскаржено, тому що він вже третій раз претендував на президентство. Чи може ця особа у конкретному випадку бути обраною Президентом США. Аргументуйте свою відповідь.

4. Розв'язати тести:

1. Уряд – це :

- а) колегіальний орган державної влади загальної компетенції, який здійснює керівництво поточним управлінням країною згідно із законодавством
- б) одноосібний орган державної влади загальної компетенції, який здійснює керівництво поточним управлінням країною згідно із законодавством
- в) колегіальний орган державної влади спеціальної компетенції, який здійснює керівництво поточним управлінням країною згідно із законодавством і приймає закони
- г) колегіальний орган державної влади загальної компетенції, який здійснює законотворчу діяльність.

2. У яких державах уряд виконує керівництво поточним управлінням країною?

- а) дуалістичні монархії;
- б) президентські республіки;
- в) парламентські республіки;
- г) абсолютні монархії.

3. У яких державах уряд виконує дорадчі функції при голові держави?

- а) дуалістичні монархії;
- б) президентські республіки;
- в) парламентські республіки;
- г) абсолютні монархії.

4. Офіційна назва уряду Китаю:

- а) Рада міністрів;
- б) Державна рада;
- в) Федеральна рада;
- г) Федеральний уряд.

5. Офіційна назва уряду Франції:

- а) Рада міністрів;
- б) Державна рада;
- в) Федеральна рада;
- г) Федеральний уряд.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

* * *

Тема 11. Конституційно-правовий статус органів судової влади в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Конституційні принципи правосуддя в зарубіжних країнах.
2. Особливості організації судових систем у державах з унітарною і федеративною формами державного устрою. Соціальні функції судової влади. Охорона прав і законних інтересів громадян. Охорона правопорядку від злочинних та інших правопорушень.
3. Контроль за законністю діяльності органів та посадових осіб публічної влади.

Глосарій: правосуддя, нотаріус, судовий виконавець, адвокатура, прокурор, суддівський імунітет, медіатори, консіліатори, посередники, суддівський корпус, трудові суди, суди з соціальних спорів, мусульманські суди, суди звичаєвого права, церковні суди, надзвичайні суди.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Розкрийте поняття «правосуддя».
 - 1.2. Хто такі «народні засідателі»?
 - 1.3. Назвіть види правових систем.
 - 1.4. Охарактеризуйте «англо-саксонську» правову систему.
 - 1.5. Охарактеризуйте «романо-германську» правову систему.
 - 1.6. Розкрийте поняття «прецедент».
 - 1.7. Назвіть органи досудового слідства в зарубіжних країнах.
 - 1.8. Охарактеризуйте суди звичаєвого права.
 - 1.9. Охарактеризуйте адміністративні суди в зарубіжних країнах.
 - 1.10. Розкрийте поняття «суд присяжних».
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Здійснити юридичний аналіз ситуації:
 1. Місцева преса звинуватила Суддю Верховного Суду США, який був у сварці зі своєю дружиною, у тому, що він був у ганебному зв'язку із жінкою легкого поведження. На спробу ініціювати питання про звільнення його з посади, він заявив, що це його власне, особисте життя і нікого не повинно стосуватися. Як має вирішитися питання у цьому випадку? Аргументуйте відповідь, використовуючи конституційне законодавство США.
5. Розв'язати тести:
 1. Судова влада – це:
 - а) правова діяльність органів державної влади, наділених виключними повноваженнями щодо здійснення правосуддя;
 - б) реалізація завдань та функцій держави шляхом здійснення правосуддя усіма ланками національної судової системи певної країни;
 - в) система судів, які покликані здійснювати юрисдикційну діяльність (правосуддя), тобто ухвалювати правові рішення щодо спірних та конфліктних питань у різноманітних сферах суспільного життя;
 - г) реалізація завдань та функцій держави шляхом керівництва поточним управлінням країною згідно із законодавством.
 2. Судова діяльність – це:
 - а) правова діяльність органів державної влади, наділених виключними повноваженнями щодо здійснення правосуддя;
 - б) реалізація завдань та функцій держави шляхом здійснення правосуддя усіма ланками національної судової системи певної країни;
 - в) система судів, які покликані здійснювати юрисдикційну діяльність (правосуддя), тобто ухвалювати правові рішення щодо спірних та конфліктних питань у різноманітних сферах суспільного життя;
 - г) реалізація завдань та функцій держави шляхом керівництва поточним управлінням країною згідно із законодавством.

3. Юстиція – це:

- а) правова діяльність органів державної влади, наділених виключними повноваженнями щодо здійснення правосуддя;
- б) реалізація завдань та функцій держави шляхом здійснення правосуддя усіма ланками національної судової системи певної країни;
- в) система судів, які покликані здійснювати юрисдикційну діяльність (правосуддя), тобто ухвалювати правові рішення щодо спірних та конфліктних питань у різноманітних сферах суспільного життя;
- г) реалізація завдань та функцій держави шляхом керівництва поточним управлінням країною згідно із законодавством.

4. Яка модель судової системи у Франції?

- а) англосаксонська;
- б) романо-германська;
- в) мусульманська;
- г) соціалістична.

5. Яка з цих країн має романо-германську систему права?

- а) США;
- б) Канада;
- в) Північна Ірландія;
- г) Португалія.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 12. Місцеве управління та самоврядування в зарубіжних країнах

Питання для самостійного опрацювання

1. Зміст головних теорій місцевого самоврядування. Громадівська теорія. Державницька теорія місцевого самоврядування. Теорія муніципального дуалізму.
2. «Природні» та «штучні» адміністративно-територіальні одиниці.
3. Функції місцевих органів у зарубіжних країнах.
4. Матеріально-фінансова база органів місцевого самоврядування.
5. Виконавчі органи місцевого самоврядування зарубіжних країн: порядок їх формування, організація, повноваження.

Глосарій: місцеве самоврядування, англосаксонська модель місцевого самоврядування, романо-германська модель місцевого самоврядування, іберійська модель місцевого самоврядування, радянський тип організації влади на місцях, мер, староста, солтис.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «місцеве самоврядування».
 - 1.2. Назвіть обсяг повноважень мера?
 - 1.3. Охарактеризуйте основні системи (моделі) місцевого самоврядування.
 - 1.4. Які існують види виборчих округів з виборів у муніципальні ради?
 - 1.5. Назвіть моделі місцевого самоврядування?
 - 1.6. Охарактеризуйте континентальну модель місцевого самоврядування?
 - 1.7. Назвіть основні нормативно-правові акти, що регулюють проблеми місцевого самоврядування на міжнародному рівні.

- 1.8. Назвіть міжнародні об'єднання органів місцевого самоврядування?
 - 1.9. Коли була ухвалена Європейська хартія про місцеве самоврядування?
 - 1.10. Які існують форми урядового контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Виконати завдання.
 - 3.1. Розробити логічно-структурну схему «Місцеве самоврядування в зарубіжних країнах».
 4. Розв'язати тести:
 1. Система управління місцевими органами, що здійснюється спеціальними виборними органами, що безпосередньо представляють населення тієї або іншої адміністративно-територіальної одиниці даної країни, – це:
 - а) уряд;
 - б) парламент
 - в) глава держави;
 - г) політична партія;
 - д) місьцеве або муніципальне самоврядування.
 2. Система місцевого самоврядування, що не передбачає призначення з центру чиновників на місця для контролю за діями муніципальних органів, – це:
 - а) англосаксонська;
 - б) романо-германська (континентальна);
 - в) радянська;
 - г) іберійська;
 - д) всі перераховані.
 3. До якої моделі належить система місцевого самоврядування, при якій муніципальні органи можуть виконувати будь-які дії, прямо не заборонені законом і не закріплені за яким-небудь іншим органом?
 - а) англосаксонська;
 - б) романо-германська (континентальна);
 - в) радянська;
 - г) іберійська;
 - д) всі перераховані.
 4. При якій моделі місцевого самоврядування представницькі органи, вибрані населенням, є органами державної влади:
 - а) англосаксонська;
 - б) романо-германська (континентальна);
 - в) радянська;
 - г) іберійська;
 - д) всі перераховані.
 5. До якої моделі належить система місцевого самоврядування, при якій муніципальні органи можуть виконувати тільки дії, прямо запропоновані законом:
 - а) англосаксонська;
 - б) романо-германська (континентальна);
 - в) радянська;
 - г) іберійська;
 - д) всі перераховані.
- Джерела і література:** [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 13. Конституційне регулювання зовнішньої політики зарубіжних країн

Питання для самостійного опрацювання

1. Конституційні принципи зовнішньої політики зарубіжних країн. Національна незалежність. Пріоритет прав людини. Самовизначення народів. Невтручання у внутрішні справи інших держав. Рівність між державами. Відмова від державного тероризму. Принцип мирного врегулювання конфліктів.
2. Революційні і консервативні політичні доктрини.
3. Державні інтереси зарубіжних країн.

Глосарій: зовнішня політика зарубіжних країн, національна незалежність, пріоритет прав людини, самовизначення народів, невторчання у внутрішні справи інших держав, рівність між державами, відмова від державного тероризму, принцип мирного врегулювання конфліктів.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «зовнішня політика зарубіжних країн».
 - 1.2. В чому полягає доктрина «великої дубини політика»?
 - 1.3. Яка була головна мета «доктрини Брежнєва»?
 - 1.4. Перелічіть принципи зовнішньої політики.
 - 1.5. Поясніть поняття «пріоритет прав людини»?
 - 1.6. У чому полягає принцип невторчання у внутрішні справи держав і народів?
 - 1.7. Які країни застосовували державний тероризм?
 - 1.8. Що таке «самовизначення народів»?
 - 1.9. Коли і де була проголошена «доктрина Монро»?
 - 1.10. Які країни мають право вето у НАТО?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розв'язати тести:
 1. Коли було підписано Північноатлантичний договір?
 - а) 4 квітня 1939 р.;
 - б) 4 квітня 1947 р.;
 - в) 4 квітня 1949 р.;
 - г) 4 квітня 2000 р.;
 - 2.26 червня 1945 року в Сан-Франциско був підписаний:
 - а) Статут НАТО;
 - б) Статут ГУААМ;
 - в) Статут ООН;
 - г) Статут ЄС.
 3. Маастріхтським договором було засновано:
 - а) НАТО;
 - б) ГУААМ;
 - в) ООН;
 - г) ЄС.
4. Політична доктрина, в якій було визначено довготривалі цілі зовнішньої політики США:
 - а) доктрина Монро;
 - б) доктрина Трумена;

в) доктрина Даллеса;

г) доктрина Буша.

5. Одним з найважливіших засобів ведення зовнішньої політики є:

а) дипломатія;

б) медіація;

в) октроювання;

г) оптація.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 14. Особливості конституційного права держав-членів Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання

1. Конституційно-правова характеристика застосування актів Суду ЄС з прав людини на території держав Європи.

Глосарій: Маастрихтський договір, Європейська комісія, Рада ЄС, Суд ЄС, Європейський центральний банк, Європейський інвестиційний банк, Європол, Європейський парламент, Європейський Омбудсмен, панєвропеїзм, європоцентризм, євроінтеграція.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

1.1. Чому право ЄС називають правом *sui generis*?

1.2. Які країни стали засновницями ЄС?

1.3. Чи має ЄС власну конституцію?

1.4. Назвіть основні органи ЄС.

1.5. Охарактеризуйте інститут громадянства ЄС?

1.6. Яка основна мета діяльності Європейського Омбудсмена?

1.7. Дайте характеристику понять «європеїзм» та «панєвропеїзм».

1.8. Які вимоги до кандидатів для вступу в ЄС.

1.9. Яка компетенція Єврокомісії?

1.10. Які функції виконує Європарламент?

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Виконати завдання:

4.1 Розробити логічно-структурну схему «Основні органи ЄС».

5. Розв'язати тести:

1. До органів виконавчої влади ЄС належить:

а) Європейська комісія;

б) Рада ЄС;

в) Європейський парламент;

г) Суд ЄС.

2. До органів законодавчої влади ЄС належить:

а) Європейська комісія;

б) Рада ЄС;

в) Європейський парламент;

г) Суд ЄС.

3. У Європейському парламенті:

- а) 350 членів;
- б) 400 членів;
- в) 450 членів;
- г) 754 членів.

4. Європейський парламент засідає у:

- а) Брюсселі;
- б) Парижі;
- в) Стразбурзі;
- г) Гаазі.

5. Скільки країн входить в ЄС?

- а) 6;
- б) 9;
- в) 20;
- г) 28.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48], [66].

Модуль 2. Особлива частина державного (конституційного) права зарубіжних країн

Тема 15. Основи державного (конституційного) права Сполучених Штатів Америки

Семінарське заняття

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика Конституції США. Порядок внесення поправок до конституції, інститут конституційного контролю.
2. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в США. Американський Білль про права.
3. Вищі федеральні державні органи. Структура Конгресу і порядок формування Палати представників та Сенату.
4. Президент США, його місце в конституційному механізмі..
5. Судова влада: поняття, конституційні основи її організації.
6. Місцеве самоврядування в США. Конституційно-правовий статус штату. Вищі органи влади штату. Статус федерального округу Колумбія, Пуерто-Рико, Гуаму, Віргінських островів, Східного Самоа.

Питання для самостійного опрацювання

1. Основні конституційні принципи.
2. Порядок внесення поправок до конституції, інститут конституційного контролю.
3. Правове становище членів Конгресу. Внутрішня організація палат Конгресу. Компетенція Конгресу. Регламенти палат, правові акти Конгресу.
4. Законодавчий процес у палатах.

Глосарій: Конституція США, Американський Білль про права, Конгрес, Сенат, Пертагон, ЦРУ, ФБР, федеральний округ, штат.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

- 1.1. Коли було прийнято Конституцію США?
- 1.2. Що таке «Білль про права»?
- 1.3. Коли було продано США Аляску?
- 1.4. Які вимоги до кандидатів у президенти США?
- 1.5. які органи США належать до вищих федеральних?
- 1.6. Яка компетенція Конгресу?
- 1.7. Які повноваження членів Сенату?
- 1.8. Перелічіть органи судової влади США?
- 1.9. Що таке «Пентагон»? Які його функції?
- 1.10. які вищі органи влади штату?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Здійснити юридичний аналіз ситуації:
 1. Містеру Дж. Сміту, громадянину США, виповнилося 30 років. З них 10 років він проживав на території штату Огайо, але на вибори у верхню палату Конгресу свою кандидатуру він висунув у штаті Масачусетс. Чи може бути містер Дж. Сміт сенатором від штату Масачусетс ?
 2. Під час сесійного засідання Сенату США було проведено голосування, в якому взяв участь віце-президент США як головуючий. Голосування по винесеному питанню проводилось вперше, і в результаті нього було з'ясовано, що, окрім голосу віце-президента, голоси сенаторів розділились порівну. Від одного сенатора поступило заперечення щодо процедури. В чому може полягати це заперечення ? Чи була дійсно порушена процедура голосування ?
5. Розв'язати тести:
 1. Згідно з Конституцією США 1787 р. всі встановлені Конституцією повноваження законодавчої влади належать:
 - а) Конгресові Сполучених Штатів;
 - б) Палаті Сенаторів Сполучених Штатів;
 - в) Верховному Суду Сполучених Штатів;
 - г) Президентові Сполучених Штатів.
 2. Згідно з Конституцією США 1787 р. Конгрес Сполучених Штатів складається з:
 - а) Сенату і палати Лордів;
 - б) Сенату і Палати представників;
 - в) Нижньої і Верхньої палат;
 - г) Палати сенаторів і Палати представників.
 3. Вкажіть відповідь, у якій правильно зазначено, ким, згідно з Конституцією США 1787 р., здійснюється виконавча влада:
 - а) Віце-Президентом Сполучених Штатів Америки;
 - б) Сенаторами Верхньої палати Конгресу Сполучених Штатів Америки;
 - в) Конгресом Сполучених Штатів Америки;
 - г) Президентом Сполучених Штатів Америки.
 4. Вкажіть відповідь, у якій правильно вказано положення Конституції США, що визначають порядок проведення виборів Президента Сполучених Штатів Америки:
 - а) Вибори Президента Сполучених Штатів Америки проводяться раз у п'ять років;
 - б) Вибори Президента Сполучених Штатів Америки, Віце-Президента Сполучених Штатів Америки, який обирається на такий самий строк, проводяться одночасно та за однаковими процедурами;

в) Вибори Президента Сполучених Штатів Америки, Віце-Президента Сполучених Штатів Америки є прямими;

г) Вибори Президента Сполучених Штатів Америки є прямими, а для проведення виборів Віце-Президента Сполучених Штатів Америки обираються виборщики.

5. Згідно з Конституцією США 1787 р., судова влада Сполучених Штатів здійснюється:

а) Суди загальної юрисдикції;

б) Суди, які створені на момент прийняття Конституції Сполучених Штатів Америки;

в) Лише Верховним Судом Сполучених Штатів Америки;

г) Верховним Судом і тими нижчими судами, які будуть час від часу створюватись Конгресом.

Джерела і література: [1], [8], [15], [22], [54], [58], [64], [65].

* * *

Тема 16. Основи державного (конституційного) права Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії

Питання для самостійного опрацювання

1. Внутрішня організація Палати громад, керівні органи, комітети палати. Партійні фракції.
2. Система парламентських організаторів.
3. Лоббі.
4. Конституційно-правовий статус члена парламенту, посадових осіб палат парламенту.
5. Спікер палати Лордів. Права та обов'язки спікера. Вибори спікера.
6. Парламентські комітети, система виборних комітетів, постійні комітети, комітети обох палат, об'єднані комітети, комітети з питань приватних білів.

Глосарій: монарх, таємна рада про монархові, палата громад, палата лордів, «тіньовий» кабінет міністрів, лоббі, королівська прерогатива.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Які складові має Конституція Великобританії?
 - 1.2. Що таке «статутне право»?
 - 1.3. Кому належить законодавча влада у Великобританії?
 - 1.4. Хто такий «парламенський комісар»?
 - 1.5. Як називається нижня палата парламенту Великобританії?
 - 1.6. Яка компетенція Палати Лордів?
 - 1.7. Які функції Таємної Ради?
 - 1.8. Що таке Habeas Corpus Act? Коли він був прийнятий?
 - 1.9. Які повноваження спікера Палати Лордів?
 - 1.10. що таке «лоббі»?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 1. Розробити логічно-структурну схему «Структура парламенту Великобританії».
 5. Розв'язати тести:

1. Закони британського парламенту, що містять правила поведінки загального характеру та неодноразового застосування, звернені до невизначеного кола осіб, мають назву:

- а) звичайні закони;
- б) публічні закони;
- в) привілейовані закони;
- г) монарші закони.

2. Монарх призначає Прем'єр-міністром Великобританії:

- а) лідера політичної партії, що отримала більшість місць в Палаті Громад;
- б) лідера політичної партії, що отримала більшість місць в Палаті Лордів;
- в) фахівця в галузі економіки;
- г) лідера політичної партії, що підтримує програму дій монарха.

3. На який строк Палата Лордів британського парламенту може відтермінувати промульгацію фінансових законопроектів прийнятих Палатою Громад:

- а) на 1 місяць;
- б) на 3 місяці;
- в) на 6 місяців;
- г) на 2 роки.

4. Помітьте номер відповіді, у якій відображена особливість форми правління держав-членів Британської Співдружності:

- а) вони є абсолютними монархіями;
- б) вони є дуалістичними монархіями;
- в) главою держави у цих країнах є Президент, який очолює виконавчу владу;
- г) формальним главою держави у цих країнах є Британський монарх а функції глави держави здійснює представник Британської Корони – генерал-губернатор.

5. Головнокомандувачем збройними силами Великобританії є:

- а) монарх;
- б) прем'єр-міністр;
- в) спікер Палати Громад;
- г) лорд-канцлер.

Джерела і література: [1], [8], [15], [54], [72].

* * *

Тема 17. Основи державного (конституційного) права Французької республіки

Питання для самостійного опрацювання

1. Перегляд Конституції Французької республіки. Суб'єкти ініціативи перегляду Конституції Французької республіки.
2. Внутрішня організація палат (керівні органи, комісії палат, партійні фракції). Законодавчий процес у палатах. Компетенція парламенту. Принцип несумісності. Висока палата правосуддя.
3. Системи місцевих органів управління й самоуправління в регіонах, департаментах, округах, кантонах, комунах.

Глосарій: Французька конституція, Президент Французької республіки, Рада Міністрів Французької республіки, Парламент Французької республіки, Національні

зборів, Сенат Французької республіки, Державна Рада, Конституційна Рада, Вища Рада магістратури Французької республіки, Висока палата правосуддя, Суд Французької республіки, Економічна і соціальна Рада, кантон, комуна, ордонанс.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Коли було прийнято діючу конституцію Франції?
 - 1.2. Який державний орган виконує функцію законодавчої влади у Французькій республіці?
 - 1.3. Як називаються палати парламенту Французької республіки?
 - 1.4. Які повноваження Ради Міністрів Французької республіки?
 - 1.5. Яка компетенція Народних зборів Французької республіки?
 - 1.6. Який державний орган Французької республіки слідкує за дотриманням Конституції Французької республіки?
 - 1.7. Назвіть найголовніші повноваження Президента Французької республіки?
 - 1.8. Які повноваження прем'єр-міністра Французької республіки?
 - 1.9. З якого віку можна бути обраним до Національних Зборів Французької республіки?
 - 1.10. Хто входить до апарату президента Французької республіки?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 1. Розробити логічно-структурну схему «Права, свободи та обов'язки людини та громадянина Французької республіки» або «Конституція і конституційний розвиток Французької республіки».
5. Розв'язати тести:
 1. Конституція Французької Республіки, та які у сукупності із нею врегульовують питання правового статусу людини і громадянина:
 - а) Конституція Республіки Франції 1958 року;
 - б) Конституція Республіки Франції 1958 року та Декларація прав людини і громадянина Declaration des Droits de l'Homme et du Citoyen 1789 року;
 - в) Конституція Республіки Франції 1958 року та Декларація прав людини і громадянина Declaration des Droits de l'Homme et du Citoyen 1789 року, а також преамбула Конституції Республіки Франції 1946 року;
 - г) Конституція Республіки Франції 1946 року.
 2. Конституція Республіки Франції 1958 року може бути змінена:
 - а) референдумом;
 - б) конституційною радою;
 - в) установчими зборами;
 - г) конституційними зборами.
 3. Конституція Республіки Франції 1958 року може бути змінена:
 - а) резолюцією уряду;
 - б) Конгресом спільним засіданням палат парламенту;
 - в) конституційною радою;
 - г) конституційними зборами.
 4. Сенат у Франції формується шляхом:
 - а) безпосередніх виборів;
 - б) безпосередньо-опосередкованих виборів;
 - в) змішаних виборів;

г) опосередкованих виборів.

5. Франція не є ... республікою замість трьох крапок вставте номер правильної відповіді:

- а) демократичною;
- б) соціалістичною;
- в) соціальною;
- г) світською.

Джерела і література: [1], [8], [13], [25], [31].

* * *

Тема 18. Основи державного (конституційного) права Федеративної Республіки Німеччина

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок внесення змін до Основного закону ФРН.
2. Конституційні засади розподілу компетенції між Федерацією та землями.

Глосарій: Основний закон ФРН, Бундестаг, бундесрату, Федеральний президент, Федеральний канцлер, Федеральний Конституційний Суд, федералізм, ландтаги земель, землі ФРН.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Скільки земель входить до складу Федеративної Республіки Німеччина?
 - 1.2. Коли було прийто Конституцію Федеративної Республіки Німеччина?
 - 1.3. Де і коли було підписано Договір про єдність Німеччини?
 - 1.4. Як називаються палати парламенту Федеративної Республіки Німеччина?
 - 1.5. Які повноваження Федерального канцлера Федеративної Республіки Німеччина?
 - 1.6. Які функції виконує Федеральний президент Федеративної Республіки Німеччина?
 - 1.7. Які особливості німецького федералізму?
 - 1.8. В чому полягає правовий статус німців?
 - 1.9. Як розподіляються повноваження між федерацією та федеральними землями?
 - 1.10. що таке «ландтаг»?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 1. Вирішить наступну задачу: Клаус Шульц стверджує, що діями підприємства «Мерседес» були порушені його права. Адміністрація підприємства не прийняла його на роботу і аргументувала це тим, що його віросповідання та світогляд не відповідають встановленим на підприємстві вимогам. Оцініть дії адміністрації, спираючись на конституційне законодавство Німеччини.
 2. Розробити логічно-структурну схему «Палати парламенту ФРН».
5. Розв'язати тести:
 1. Скільки земель входить до складу Німеччини?
 - а) 8;
 - б) 16;
 - в) 19;
 - г) 23.
 2. В якому році був прийнятий чинний Основний закон Німеччини?

- a) 1939;
- б) 1947;
- в) 1949;
- г) 1990.

3. Скільки розділів у Конституції Німеччини?

- a) 14;
- б) 16;
- в) 17;
- г) 19.

4. На який орган покладено здійснення виконавчої влади в Німеччині?

- a) Кабінет Міністрів;
- б) Сейм;
- в) Бундестаг;
- г) Бундесрат.

5. На який термін обирається Федеральний Президент Німеччини?

- a) 4 роки;
- б) 5 років;
- в) 6 років;
- г) 7 років.

Джерела і література: [1], [6], [8], [14], [31], [56].

* * *

Тема 19. Основи державного (конституційного) права Республіки Швейцарія

Питання для самостійного опрацювання

1. Взаємовідносини між конфедерацією та кантонами, напівкантонами.

Глосарій: конфедерація, місцевий омбудсмен Цюріха, Федеральні збори Швейцарії, Федеральна Рада Швейцарії, Федеральний канцлер Швейцарії, Федеральний Верховний суд, кантон, напівкантон.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

1.1. Коли була прийнята діюча Конституція Швейцарії?

1.2. Які повноваження Федеральних зборів Швейцарії?

1.3. Які функції місцевого омбудсмана Цюріха?

1.4. Які взаємовідносини між конфедерацією на кантонами?

1.5. Охарактеризуйте правовий статус столиці Берну та міста Лозанна.

1.6. Які функції Федеральної Ради Швейцарії?

1.7. Які повноваження Федерального канцлера Швейцарії?

1.8. Перелічіть основні права та свободи людини та громадянина, закріплені в Конституції Швейцарії.

1.9. Як набувається громадянство Швейцарії?

1.10. Охарактеризуйте органи місцевого самоврядування Швейцарії.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Виконати завдання:

1. Розробити логічно-структурну схему «Історичний розвиток конституціоналізму Швейцарії» або «Статус столиці Берну та міста Лозанна».

5. Розв'язати тести:

1. В якому році була прийнята діюча Конституція Швейцарії?
 - а) 1999;
 - б) 2000;
 - в) 2010;
 - г) 2011.
2. На який термін обирається Президент Конфедерації Швейцарія?
 - а) 1 рік;
 - б) 4 роки;
 - в) 5 років;
 - г) 8 років.
3. Орган законодавчої влади в Швейцарії:
 - а) Федеральна комісія;
 - б) Федеральна рада;
 - в) Федеральні збори;
 - г) Рада кантонів.
4. Орган виконавчої влади в Швейцарії:
 - а) Федеральна комісія;
 - б) Федеральна рада;
 - в) Федеральні збори;
 - г) Рада кантонів.
5. Скільки представників входить до складу Сенату?
 - а) 20;
 - б) 23;
 - в) 46;
 - г) 64.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 20. Основи державного (конституційного) права Італійської республіки

Питання для самостійного опрацювання

1. Інститут довіри до уряду.
2. Державна адміністрація Італійської республіки.
3. Поняття і зміст адміністративної децентралізації. Області, провінції та комуни. Області як автономні утворення. Статут області. Обласні органи влади: обласна рада, обласна джунта, голова джунти.

Глосарій: джунта, Ватикан, анклав, Святий престол, теократична монархія, Палата депутатів Італійської республіки, Сенат Італійської республіки, Голова Ради міністрів Італійської республіки.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Коли була прийнята діюча Конституція Італії?
 - 1.2. Дайте характеристику структурі Конституції Італії.
 - 1.3. Дайте характеристику повноважень італійського парламенту.
 - 1.4. Назвіть порядок формування Сенату.

- 1.5. Розкрийте особливості взаємин між Італією і Ватиканом.
 - 1.6. Назвіть порядок обрання Президента Італії.
 - 1.7. Які повноваження Голови Ради міністрів?
 - 1.8. Яка процедура перегляду чи внесення змін до Конституції Італії?
 - 1.9. Охарактеризуйте виборчу систему Італії.
 - 1.10. Яка структура судової системи Італії?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Вирішіть наступну задачу: : На загальних державних виборах 1989 р. кандидатом на пост президента Італії виступав Луїджі Плачідо 1950 р. народження, голова автомобільного концерну. Чи може він бути обраним президентом країни? Дайте конституційно-правову оцінку цієї ситуації.
 5. Розв'язати тести:
 1. Форма правління Італії:
 - а) Парламентська республіка;
 - б) Президентська республіка;
 - в) Абсолютна монархія;
 - г) Конституційна монархія.
 2. На який термін обирається Президент Італії?
 - а) 1 рік;
 - б) 4 роки;
 - в) 5 років;
 - г) 7 років.
 3. В якому році була прийнята діюча Конституція Італії?
 - а) 1929;
 - б) 1947;
 - в) 1948;
 - г) 2006.
 4. Хто обирає президента Італії?
 - а) Народ;
 - б) Сенат;
 - в) Палата депутатів;
 - г) Парламент на спільному засіданні.
 5. Скільки представників входить до складу Сенату?
 - а) 156;
 - б) 225;
 - в) 315;
 - г) 350.
- Джерела і література:** [7], [8], [9], [10], [48], [55].

Тема 21. Основи державного (конституційного) права Іспанії

Питання для самостійного опрацювання

1. Партійний склад та структура палат парламенту. Повноваження Конгресу депутатів та Сенату. Парламентська процедура та внутрішня організація палат парламенту. Організація парламентських сесій та засідання Конгресу депутатів і Сенату. Органічні закони.

2. Схвалення законів монархом, вступ їх у законну силу.
3. Конституційно-правовий статус члена парламенту, посадових осіб палат парламенту.
4. Парламентські комітети: поняття, види.

Глосарій: конституційна монархія, Конгрес депутатів, Сенат, Генеральні Кортеси, Конституційний Суд, Верховний Суд, провінційні аудієнції.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Коли були прийнято Конституцію Іспанії?
 - 1.2. Що таке «контрасигнація»?
 - 1.3. Які повноваження короля Іспанії?
 - 1.4. Кому належить законодавча влада в Іспанії?
 - 1.5. Як називають палати парламенту Іспанії?
 - 1.6. Який державний орган виконує функції уряду в Іспанії?
 - 1.7. На які адміністративні одиниці поділена Іспанія?
 - 1.8. Які області Іспанії володіють повною автономією?
 - 1.9. Що є найнижчою територіальною одиницею в Іспанії?
 - 1.10. Що таке «провінційні аудієнції»?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 1. Розробити логічно-структурну схему «Структура парламенту Іспанії».
5. Розв'язати тести:
 1. Форма правління Іспанії:
 - а) Парламентська республіка;
 - б) Президентська республіка;
 - в) Абсолютна монархія;
 - г) Конституційна монархія.
 2. Як називається парламент Іспанії?
 - а) Генеральні Кортеси;
 - б) Бундестаг;
 - в) Державна рада;
 - г) Конгрес депутатів.
 3. Скільки палат входить до парламенту Іспанії?
 - а) 1;
 - б) 2;
 - в) 3;
 - г) 4.
 4. В якому році була прийнята діюча Конституція Іспанії?
 - а) 1929;
 - б) 1947;
 - в) 1978;
 - г) 2003.
 5. Строк повноважень парламенту Іспанії:
 - а) 3;
 - б) 4;
 - в) 5;

г) 7.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

Тема 22. Основи державного (конституційного) права Японії

Питання для самостійного опрацювання

1. Принцип народного суверенітету в конституції. Конституційне положення про відмову від війни та створення регулярних збройних сил.
2. Порядок внесення змін до Конституції Японії.
3. Принцип місцевої автономії. Органи місцевого самоврядування префектур, міст, селищ та сільських громад.

Глосарій: принцип народного суверенітету в конституції, Імператор Японії, престолонаслідування, принцип місцевої автономії, префектура.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Коли була прийнята Конституція Японії?
 - 1.2. Яка форма правління в Японії?
 - 1.3. Які повноваження імператора Японії?
 - 1.4. Який порядок престолонаслідування в Японії?
 - 1.5. Який орган державної влади японії виконує законодавчі функції?
 - 1.6. Який орган державної влади японії виконує виконавчі функції?
 - 1.7. Скільки палат має парламент Японії?
 - 1.8. В чому полягає «принцип місцевої автономії»?
 - 1.9. Що таке «префектура»?
 - 1.10. Які повноваження Кабінету Міністрів України?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 1. Використовуючи текст Конституції Японії (промульгованої 3.X1.1946 р., набрала чинності 3.05.1947 р.), визначте, які закріплені права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Основному законі цієї країни.
 2. Імператор Японії отримав від свого гостя – короля Швеції – автомобіль «Вольво» як подарунок. Парламент Японії наклав вето на дії імператора. Чи має право парламент втручатись у дії імператора? Відповідь обґрунтуйте, використовуючи конституційне законодавство Японії.
 2. Розробити логічно-структурну схему «Палати парламенту Японії».
5. Розв'язати тести:
 1. Форма правління Японії:
 - а) парламентська республіка;
 - б) президентська республіка;
 - в) абсолютна монархія;
 - г) конституційна монархія.
 2. В якому році набула чинності діюча Конституція Японії?
 - а) 1929;
 - б) 1947;
 - в) 1978;

г) 2003.

3. Як називається титул монарха в Японії?

- а) король;
- б) сьогун;
- в) падишах;
- г) імператор.

4. Як називаються адміністративно-територіальні одиниці на які поділена Японія?

- а) префектури;
- б) області;
- в) дистрикти;
- г) кантони.

5. Хто обирає прем'єр-міністра Японії?

- а) імператор;
- б) сьогун;
- в) народ;
- г) парламент.

Джерела і література: [1], [8], [26], [69].

Тема 23. Основи державного (конституційного) права Китайської Народної Республіки

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та види народних судів в КНР. Верховний народний суд.
2. Прокуратура КНР.
3. Центральна військова рада КНР.
4. Автономні райони в КНР.
5. Муніципальні утворення.
6. Міста центрального підпорядкування.
7. Місцеве самоврядування в КНР.
8. Місцеві збори народних представників, постійні комітети та народні уряди.

Глосарій: Всекитайські збори народних представників, Постійний комітет Всекитайських зборів народних представників, Державна рада КНР, Китайська народна політична узгоджувальна рада, Верховний народний суд, прокуратура КНР, Центральна військова рада КНР, спеціальні адміністративні райони Гонконг, Макао та Тайвань, автономні райони в КНР.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Коли була прийнята Конституція КНР?
 - 1.2. Охарактеризуйте партійну систему КНР.
 - 1.3. Який найвищий орган державної влади КНР?
 - 1.4. Який найвищий орган виконавчої влади КНР?
 - 1.5. Який найвищий орган судової влади КНР?
 - 1.6. Який конституційно-правовий статус спеціальних адміністративних районів КНР?
 - 1.7. Перелічіть автономні райони в КНР.

- 1.8. Який найвищий орган законодавчої влади КНР?
 - 1.9. Які повноваження має Центральна військова рада КНР?
 - 1.10. Які повноваження має Державна рада КНР?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
 2. Розробити логічно-структурну схему «Органи державної влади КНР».
 5. Розв'язати тести:
 1. Чинна Конституція КНР була прийнята в:
 - а) 1938 р.
 - б) 1945 р.
 - в) 1982 р.
 - г) 1991 р.
 2. За формою правління КНР - це:
 - а) деспотія;
 - б) соціалістична народна республіка;
 - в) федеративна республіка;
 - г) тоталітарна республіка.
 3. За формою державного устрою КНР - це:
 - а) теократична монархія;
 - б) федеральна держава з автономними утвореннями;
 - в) федеративна держава;
 - г) унітарна держава.
 4. Одним з вищих органів державної ради в КНР є:
 - а) Державна Рада КНР;
 - б) Сенат КНР;
 - в) імператор;
 - г) Конгрес КНР.
 5. Вищим органом виконавчої влади КНР є:
 - а) Всекитайські збори народних представників;
 - б) Китайська народна політико-узгоджувальна рада;
 - в) Прокуратура КНР;
 - г) Державна Рада КНР.
- Джерела і література:** [2], [8], [48], [70].

Тема 24. Основи державного (конституційного) права Російської Федерації

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок взаємодії представницького (законодавчого) і представницького органів державної влади області.

Глосарій: федерація, Федеральні Збори РФ, Рада РФ, Державна Дума, Конституційний Суд РФ.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Коли була прийнята Конституція РФ?
 - 1.2. Який найвищий орган виконавчої влади РФ?

- 1.3. Який найвищий орган законодавчої влади РФ?
- 1.4. Який найвищий орган судової влади РФ?
- 1.5. Чи має РФ у своєму складі автономні утворення?
- 1.6. Скільки палат у своєму складі має парламент РФ? Які їх повноваження?
- 1.7. Які повноваження мають суб'єкти федерації?
- 1.8. Охарактеризуйте конституційно-правовий статус Президента РФ.
- 1.9. Назвіть права, свободи та обов'язки людини та громадянина за Конституцією РФ.
- 1.10. Які повноваження Конституційного Суду РФ?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Розв'язати тести:
 1. Конституція РФ була прийнята:
 - а) 12 грудня 1991 р.;
 - б) 12 грудня 1993 р.;
 - в) 24 серпня 2000 р.;
 - г) 26 червня 2004 р.
 2. За державним устроєм РФ – це:
 - а) унітарна держава;
 - б) теократична монархія;
 - в) федеративна держава;
 - г) деспотія.
 3. Президент РФ обирається строком на:
 - а) 4 роки;
 - б) 5 років;
 - в) 6 років;
 - г) 10 років.
 4. Одна й та сама особа не може обіймати посаду Президента РФ:
 - а) п'ять разів поспіль;
 - б) чотири рази поспіль;
 - в) тричі поспіль;
 - г) двічі поспіль.
 5. Державна Дума обирається строком на:
 - а) 2 роки;
 - б) 4 роки;
 - в) 5 років;
 - г) 6 років.

Джерела і література: [3], [8], [28], [32].

